

RETTEEN I ROSKILDE KENDELSE

afsagt den 10. november 2021

Sag [REDACTED]

A

(advokat Thomas Birch)

og

B

(advokat Thomas Birch)

mod

C

(advokat [REDACTED])

og

D

(advokat [REDACTED])

Denne afgørelse er truffet af retsassessor [REDACTED]

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen vedrører spørgsmålet, om de sagsøgte eller en af de sagsøgte er erstatningsansvarlig i anledning af, at et solcelleanlæg på taget af sagsøgernes hus har måttet demonteres med deraf følgende udgifter samt udgifter til genmontering af anlægget.

Sagsøgtes anbringende om, at sagsøgernes rejste erstatningskrav er forældet, er udskilt til særskilt behandling og afgørelse i medfør af retsplejelovens § 253.

Sagsøgerne, **A** og **B** har under delhovedforhandlingen nedlagt påstand om, at sagen fremmes mod de sagsøgte, **C** og/eller **D**

Sagsøgte, **C** har fremsat påstand om frifindelse.

Sagsøgte, **D** har fremsat påstand om frifindelse.

Oplysningerne i sagen

Sagen er anlagt den 26. oktober 2020 og delhovedforhandlet den 27. oktober 2021 vedrørende spørgsmålet om forældelse.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af **A** **E** og **F**

A har forklaret, at de flyttede ind i huset ultimo maj 2016. Der blev udarbejdet en afleveringsrapport. Deri nævntes intet om lofterne, og de bemærkede ikke noget særligt ved lofterne på det tidspunkt. Det var i køkkenet, at de begyndte at kunne se noget usædvanligt ved loftet. Det lignede en hældning. Det var i september 2016, og de besluttede, at det måtte undersøges nærmere. Ingen af dem er håndværkere, men de talte om det med en nabo, der er ingeniør. Naboen opsatte en snor og kunne konstatere, at der var en hældning. Den var vist på 3-4 cm. De undersøgte kun loftet i køkken alrummet, men senere, vist i december 2017, fandt de ud af, at lofterne i de andre rum også var sunket. De kontaktede hurtigt **C** i september 2016, hvor de talte med **E** eller **G**. Det var vist hende selv, der gjorde det. De aftalte, at de skulle komme ud at se på det, men det gjorde ikke. I stedet påpegede de fra **C** at det måtte være monteringen solcelleanlægget og vægten af dette, der fik lofterne til at sætte sig. Hun husker ikke, om hun sendte fotos af loftet til dem. Så kontaktede de hurtigt **D** hvor de oplyste det samme om loftet, og at entreprenøren mente, at årsagen var solcelleanlægget. Hun mener, at hun talte med **F**. Hos **D** mente de ikke, at de var skyld i noget, men de turde heller ikke at lade være med at tage solcelleanlægget ned. Det løste imidlertid ikke problemet med loftet i køkken alrummet. De holdt fast i dialogen med **D** for at få problemet løst, men der gik omkring et år, hvor der ikke rigtigt skete noget. Så meldte **D** sagen til deres forsikringsselskab, **H**. Hun mener ikke, at de havde kontakt med **C** i den periode, da de jo havde afvist dem.

H sendte en taksator ud og endte med at erkende, at solcelleanlægget havde tynget loftet ned. Taksator oplyste, at de måtte åbne taget op, og I blev sendt ud for at se på det. I konkluderede i sit notat af 13. maj 2018, at det ikke var solcelleanlæggets skyld, men skyldtes dårligt håndværk. Så trak D sig. Inden taget blev åbnet, havde hun kontaktet C om det, så de også kunne være til stede, men det var de vist ikke. På grundlag af notatet kontaktede de igen C der nu sendte nogen ud og udskiftede loftet uden beregning. De udskiftede kun loftet i køkken alrummet til at begynde med, men senere blev loftet i de andre rum også udskiftet. De syntes, at loftet i stuen også buede nedad, og så kom C ud og inspicerede alle lofter og medgav, at der var tale om dårligt arbejde i alle rum. Så blev alle lofter udskiftet. Det var ikke i alle rum, at man kunne se, at loftet buede nedad. Udskiftningen af lofterne skete efterhånden, og det sidste blev skiftet i 2020. Det var noget af loftet i køkken alrum, der blev udskiftet til sidst. Hun mener ikke, at solcelleanlægget under alle omstændigheder skulle være taget ned, som C anfører. Det var jo ikke det, der var skyld i problemet. Solcelleanlægget er stadig hos D. De havde bestilt solcelleanlægget via en bekendt, der er vvs'er. De havde bestilt en såkaldt "spydmontage", men det blev monteret med fliser. Montøren fra D sagde, at det gjorde de ofte. Det var i juni/juli 2016. Det accepterede de, da de ikke vidste andet. Solcelleanlægget er placeret over køkken alrummet. Danske solcelle afmonterede selv solcelleanlægget, men det var ikke noget, som sagsøger havde bedt dem om. De var dog enige i, at det nok var bedste at få det taget ned.

E har forklaret, at han er produktionsleder i C men var byggeleder på sagsøgernes husbyggeri dengang. Serviceleder var G der tog sig af reklamationer. Han har dog drøftet sagsøgernes reklamation med G. De fik en reklamation fra sagsøgerne i september 2016, og han er sikker på, at G var ude at se på det og i den forbindelse tog fotos af solcelleanlægget på taget. Da de så montagemetoden på solcelleanlægget, var de ikke i tvivl om, at problemet skyldtes solcelleanlægget. Det var en "forrykt" montagemetode med en mængde fliser, som påførte taget en voldsom belastning. Den metode anbefaler de slet ikke, da den med tiden førte til en genbrydning af taget. Det var derfor, at der efter deres opfattelse var sket en nedbøjning af spærrene. Han husker ikke, om de straks fik notatet, da det forelå i maj 2018, men de fik det på et tidspunkt. Da de så det, tænkte de, at det var træls med sådan en fejlmontage, og at det måtte udbedres. De anerkendte ingen fejl i forhold til solcelleanlægget. Det var fejlmonteret og havde på grund af sin vægt ført til, at nedbøjningen af taget overhovedet var begyndt. Hvis solcelleanlægget i stedet havde været monteret på spyd, ville der være gået længere tid, før der skete en nedbøjning af taget. Der var dog stadig tale om en fejl fra deres egen side, som skulle udbedres, og de udbedrede også loftet, efter at have set hvad der var galt.

F har forklaret, at han er direktør og eneejer af D som har eksisteret siden 2010. De havde i starten en korrespondance med en vvs'er om montering af solcelleanlægget. De fik først direkte kontakt med sagsøgerne, kort tid inden selve monteringen, der blev udført den 22. juni 2016. De talte med sagsøgerne om, hvad der skulle være klar før montering, men de opnåede ingen klarhed over det og valgte så selv at montere anlægget med et såkaldt "ballastsystem". Det er et anerkendt system til montering af solcelleanlæg, som de ofte bruger. "Spydmontage" vælges ofte som 1. valg, da det bl.a. er billigst, men hvis der ikke er andre muligheder, vælges "ballastsystemet". De havde også efterlyst oplysninger om, hvor spydene skulle monteres i tagkonstruktionen, men da de ikke fik svar på det, valgte de den anden løsning. Der kom så en reklamation fra sagsøgerne i efteråret 2016 om, at loftet sank, og at de gerne måtte afmontere solcelleanlægget, så ingen kunne komme til skade. I

D var man enig i, at solcelleanlægget burde tages ned, men ikke fordi problemet skyldtes solcelleanlægget. Det var ikke for tungt. De tog anlægget ned den 9. september 2016. Senere anmeldte de sagen til H hvilket er helt normalt, så deres og bygherres forsikringsselskaber kan finde ud af, hvem der skal betale. De var jo beskyldt for at være skyld i noget. Bygherre oplyste imidlertid ikke om deres forsikringsforhold, og derfor trak det hele ud. Han mener ikke, at H på noget tidspunkt har anerkendt erstatningspligt.

H bestilte en rapport, der kom i maj 2018 og konkluderede, at det intet med solcelleanlægget havde at gøre. Derefter hørte de i D intet fra bygherre før ved stævningen den 26. oktober 2020. Der kom intet krav fra bygherre i den periode.

Han rettede selv et krav mod bygherre, da nedtagningen af solcelleanlægget jo ikke skyldtes deres forhold, og han skulle have sin omkostninger i forbindelse med nedtagningen dækket. Han tilbød også at genmontere anlægget, og hans krav vedrører nedtagning, opbevaring og genmontering af anlægget. Han husker ikke, hvorfor han sendte e-mailen af 25. september 2019 til advokat Thomas Birch, jf. bilag 10. Måske var det på grund af hans eget krav. Han husker ikke, at advokat Thomas Birch allerede på det tidspunkt skulle have fremsat krav mod

D på vegne af bygherre. Det var både vvs'eren J og bygherre, at han spurgte om spydenes placering. Han ved ikke, om J skulle have oplysningerne fra C men måske. Han så selv ingen grund til at nedtage anlægget ud over, at der kunne være en bekymring for beskyldningerne om fejlmontering og risikoen for personskade. Han kan ikke sige, hvor mange mursten, der er lagt på taget, eller hvad solcelleanlægget på taget vejer i alt. En "spydmontage" vejer mindre end en "ballastmontage", men han ved ikke, hvor meget. De har trods rigtig mange montager med ballast aldrig oplevet tilsvarende sager. De yder ikke garanti på sådan en montage. Der kan være tilfælde, hvor en "ballastmontage" ikke er forsvarlig, men der kræves efter hans opfattelse på den anden side ikke de samme iagttagelser ved "ballastmontage" som ved "spy-

dmontage", da der ved "spydmontage" sker en gennembrydning af tagkonstruktionen. Det er en individuel vurdering, hvilken montagemetode, der bør vælges, men "spydmontage" er generelt ikke bedre end "ballastmontage". De valgte altså "ballastmetoden", da de kunne få de ønskede oplysninger til en anden monteringsmetode. Det omhandlede solcelleanlæg er forholdsvis lille, så der foretages ikke så mange beregninger som ved større systemer.

Parternes synspunkter

A og B har i deres påstandsdokument ad spørgsmålet om forældelse anført følgende:

"Der er ikke indtrådt forældelse af kravet mod C og D i anledningen af afmonteringen af solcelleanlægget, og det bemærkes i den forbindelse, at det er C og D som har bevisbyrden for, at der er indtrådt forældelse.

Efter forældelseslovens § 3, stk. 1, jf. § 2, stk. 3, forældes et krav som følge af mangler i entrepriseforhold som udgangspunkt 3 år efter udførelsen af det mangelbehæftede arbejde. Efter forældelseslovens § 3, stk. 2, regnes forældelsesfristen dog først fra den dag, bygherren fik eller burde have fået kendskab til sit krav. Det afgørende i den forbindelse er, om bygherren havde tilstrækkeligt kendskab til manglernes årsag og omfang til, at der var rimeligt grundlag for at rejse erstatningskrav mod entreprenøren.

Sagsøgerne konstaterede i september 2016 at loftet havde sat sig, hvorefter sagsøgerne rettede henvendelse til C som afviste, at årsagen hertil var en følge af deres arbejde, men i stedet en konsekvens af solcelleanlæggets vægt. Sagsøgerne kontaktede tillige D som herefter afmonterede solcelleanlægget, men ligeledes afviste, at skadernes årsag kunne henføres til D. Efter længerevarende korrespondance mellem sagsøgerne og D forsikringsselskab, rekvirerede D forsikringsselskab en entreprenør til at besigtige forholdene med deltagelse af sagens parter. Der blev herefter udarbejdet en rapport dateret den 13. maj 2018, jf. bilag 2.

Det følger af teori og praksis, at såfremt entreprenøren straks eller senere afviser skaderne, ved at gøre gældende, at skaderne ikke skyldes fejl ved entreprisen, suspenderes forældelsesfristen indtil det øjeblik, hvor manglernes omfang og årsag faktisk konstateres ved sagkyndige undersøgelser.

Først da rapporten forelå, blev årsagerne til sætningerne i loftkonstruktionen afdækket, og C udbedrede loftet. Sagsøgerne hverken vidste eller burde have vidst, at årsagen til skaderne, herunder at det var nød-

vendigt at afmontere af solcelleanlægget, var det af C utilstrækkeligt udførte arbejde vedrørende forskallingen af lofterne. På samme måde hverken vidste eller burde sagsøgerne have vidst, at det kunne blive nødvendigt at afmontere solcelleanlægget på et senere tidspunkt, idet D havde forsømt at vejlede sagsøgerne som forbrugere herom samt havde begået fejl og/eller forsømmelser i forbindelse med opsætningen af solcelleanlægget. Først efter fremkomsten af rapporten havde sagsøgerne tilstrækkeligt kendskab til manglernes omfang og årsag, således at der kunne rettes krav mod C og D. Som følge heraf var forældelsesfristen suspenderet, frem til rapporten forelå den 13. maj 2018, hvorfor forældelsesfristen skal regnes fra denne dato.

Kravet i anledningen af afmontering af solcelleanlægget er således ikke forældet, da forældelsesfristen skal regnes fra den 13. maj 2018, og idet der blev indgivet stævning den 26. oktober 2020.

Det bestrides i den forbindelse i øvrigt, at anlæggelse af sagen den 26. oktober 2020 ikke afbrød forældelsen, idet det afgørende i den forbindelse er, om det retslige skridt er foretaget med henblik på at opnå en afgørelse der fastslår fordringens eksistens og størrelse, jf. forældelseslovens § 16, stk. 1. Påstanden i stævning af 26. oktober 2020 var formuleret som følger:

"De sagsøgte skal in solidum, alternativt hver især betale modværdien af omkostningerne til indkøb og opsætning inkl. alle følgeudgifter af et solcelleanlæg svarende til det af sagsøgerne indkøbte solcelleanlæg fra D subsidært et efter rettens skøn nærmere fastsat beløb med tillæg af procesrente fra sagens anlæg, indtil betaling sker."

Påstanden var således formuleret med henblik på at opnå en afgørelse, som ville fastslå fordringens eksistens og størrelse, hvorfor forældelsen blev afbrudt ved sagsanlæg. Det bemærkes i den forbindelse i øvrigt, at et anerkendelsessøgsmål, som alene omfatter grundlaget for fordringen, afbryder forældelsen midlertidigt, jf. forældelseslovens § 21, stk. 1.

Såfremt retten måtte komme frem til, at indgivelse af stævning af 26. oktober 2020 ikke afbrød forældelsen helt eller midlertidigt, blev forældelsen under alle omstændigheder afbrudt ved indlevering af replik af 15. februar 2021, hvor påstanden blev ændret til en betalingspåstand. Kravet var på daværende tidspunkt desuden ikke forældet, idet forældelsesfristen udløber den 13. maj 2021.

Såfremt retten måtte komme frem til, at kravet mod C og/eller D var forældet ved sagsanlæg den 26. oktober 2020 og/eller ved indlevering af

replik af 15. februar 2021, har C og D stiltiende givet afkald på at påberåbe sig forældelse.

Sagsøgte kan have givet afkald på at påberåbe sig indtrådt forældelse, herunder stiltiende, såfremt sagsøgte har indgået i forhandlinger om kravet. I den forbindelse skal der tages hensyn til omstændigheder, som kunne give sagsøgte særlig anledning til at tage stilling til, om forældelsen skulle påberåbes.

I umiddelbar forlængelse af sagsanlæg den 26. oktober 2020 påbegyndtes konkrete realitetsforhandlinger vedrørende kravet. Hverken C eller D påberåbte sig eller tog forbehold for forældelse i forbindelse med forhandlingerne, ligesom fristen for svarskrift flere gange blev udsat som følge af forligsdrøftelsernes karakter og parternes villighed til at opnå en mindelig løsning.

Henset til, at C og D var repræsenteret ved advokat, som indgik i forligsdrøftelser i tre måneder efter sagsanlæg vedrørende sagsøgernes krav, og umiddelbart i forlængelse af det mislykkede forlig indleverede svarskrifter den 26. januar 2021, hvori de sagsøgte ikke påberåbte sig forældelse eller tog forbehold herfor, har C og D herefter givet afkald på at gøre forældelse gældende.

Samlet set er sagsøgernes krav mod C og D således ikke forældet.

Særligt om forældelse i forhold til C

Kravet er overfor C herudover ikke forældet, med henvisning til forældelseslovens § 15, idet C udtrykkeligt har erkendt sin skyld overfor sagsøgerne, som følge af udbedringerne af loftet efter fremkomsten af rapporten fra 13. maj 2018, jf. bilag 2.

Sagsøgerne fremsendte den 22. maj 2018 rapporten til C som besvarede henvendelsen den 11. juni 2018, og herefter påbegyndte C udbedringerne af loftet.

Som følge heraf, har C udtrykkeligt erkendt sin skyld, idet C udbedrede loftet i overensstemmelse med konklusionen i rapport af 13. maj 2018, og dermed at årsagen til skaden var det af C utilstrækkelige arbejde vedrørende forskallingen af loftkonstruktionen.

Forældelsen blev derfor afbrudt i forhold til C den 11. juni 2018, og forældelsesfristen på 3 år skal regnes herfra.”

C har i sit påstandsdokument ad spørgsmålet om forældelse anført følgende:

"1. Aftalegrundlag

1.1. C har opført et nyt hus for A på adressen [REDACTED] Kontrakten er fremlagt som bilag IA.

1.2. A som bygherreleverance, leverede og monterede solcelleanlæg på ejendommen. Dette fremgår bl.a. af den endelige materialebeskrivelse, dateret den 11. november 2015, der er fremlagt som bilag IB.

1.3. Den 27. maj 2016 blev byggeriet afleveret. Det fremgår af afleveringsprotokol fremlagt som bilag IC.

1.4. D har oplyst, at solcelleanlægget blev monteret den 22. juni 2016.

1.5. Det gøres gældende, at C ikke er ansvarlig for de forhold som kan relateres til den valgte solcelle løsning, herunder projektering, montering eller demontering.

2. A nedlagte betalingspåstand

2.1. A nedlagte påstand, som er nedlagt i replikken af 15. februar 2021, er:

"De sagsøgte skal in solidum, alternativt hver især betale 60.000,00 kr. til sagsøgerne, subsidært et efter rettens skøn nærmere fastsat beløb med tillæg af procesrente fra sagens anlæg indtil betaling sker."

2.2. A har i replikken side 2 anført, at påstanden er fastsat skønsmæssigt ud fra de foreliggende oplysninger vedrørende omkostninger forbundet med fragt og montering af et tilsvarende solcelleanlæg.

2.3. Af stævningen side 4 fremgår:

" C har som følge af, at C har afvist at betale for af- og genmontering af det eksisterende solcelleanlæg, fortabt retten til at foretage afhjælpning eller udbedring og skal derfor erstatte udgifterne til indkøb og opsætning af tilsvarende solcelleanlæg som det nedtagne."

Måtte retten finde, at C ikke skal betale udgifterne til indkøb og opsætning af tilsvarende solcelleanlæg som det nedtagne, skal C dække omkostningerne til nedtagning af det eksisterende solcelleanlæg og genopsætning deraf svarende helt eller delvist til den udgift, som sagsøgerne måtte skulle betale til D

- 2.4. Det kan dermed lægges til grund, at A primære påstand angår et beløb til indkøb (og montering) af et tilsvarende solcelleanlæg til erstatning af det solcelleanlæg som blev nedtaget den 9. september 2016. Sekundært, betaling for nedtagning og genmontering af det eksisterende solcelleanlæg som blev nedtaget den 9. september 2016.

3. Forældelsesfristens begyndelsestidspunkt

- 3.1. D har oplyst, at de nedtog solcelleanlægget den 9. september 2016. Dette er ikke bestridt af A
- 3.2. Påstanden, A har nedlagt, er som følge af demonteringen af det oprindelige solcelleanlæg, hvorfor begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen skal regnes fra den 9. september 2016 i henhold til forældelseslovens § 2, stk. 1, idet dette er det tidligste tidspunkt, hvor A kunne kræve at få fordringen opfyldt, idet dette er tidspunktet, hvor det eksisterende solcelleanlæg blev nedtaget.
- 3.3. C afviste i september 2016 at være ansvarlig, hvilket der er enighed om, jf. stævningen side 2.
- 3.4. Det bestrides som udokumenteret, at C anbefalede nedtagningen af solcelleanlægget. C gjorde gældende, at C ikke ville være ansvarlig for eventuelle skader på ejendommen som følge af solcelleanlæggets vægt, idet forankringen af solcelleanlægget var udført med betonfliser.
- 3.5. A aftalte nedtagningen af solcelleanlægget med D herunder bl.a. fordi, at der ikke eksisterer et aftaleforhold mellem D og C
- 3.6. Det gøres i den forbindelse gældende, at forældelsesfristens begyndelsestidspunkt ikke suspenderes til et senere tidspunkt end 9. september 2016, såfremt C faktisk havde anbefalet nedtagningen, idet der ikke heri ligger anerkendelse eller forplig-

telse af forholdet, hverken for så vidt demontering og genmontering af eksisterende solcelleanlæg, eller indkøb og montering af et tilsvarende solcelleanlæg. Kravet støttes på nedtagningen af solcelleanlægget den 9. september 2016, hvorfor forældelsesfristen begyndelse skal regnes herfra.

- 3.7. Det gøres gældende, at **A** senest 9. september 2019 skulle afbryde forældelsen, hvilket er 3 år efter solcelleanlægget blev nedtaget, som kravet støttes på, hvilket **A** ikke har gjort.
4. **A** bevisbyrde – suspension eller afbrydelse af forældelse
 - 4.1. Det gøres gældende, at **A** ikke har afbrudt forældelsen, og det gøres gældende, at **A** har bevisbyrden for, at forældelsen blev afbrudt inden forældelsen indtrådte, hvilken bevisbyrde **A** ikke har løftet.
 - 4.2. **A** indleverede først stævningen den 26. oktober 2020, hvorfor det gøres gældende, at der er indtrådt forældelse, idet forældelsen indtrådte den 9. september 2019.
 - 4.3. Det gøres gældende, at formuleringen af påstanden i stævningen af 26. oktober 2020 ikke har haft afbrydende virkning jf. forældelseslovens § 16, stk. 1, idet den ikke var formuleret på sådan en måde, at den ville fastslå fordringens eksistens og størrelse, idet formuleringen var for upræcis til at indgå i en dom.
 - 4.4. Det gøres derfor gældende, at det først var ved **A** ændring af påstanden i replikken den 15. februar 2021, at forældelsen ville være afbrudt i henhold til forældelseslovens § 16, såfremt forældelsen ikke allerede var indtrådt ved replikken, hvilket det gøres gældende, at den var.
 - 4.5. Det gøres gældende, at **A** ikke har foretaget en fristafbrydende handling inden forældelsen indtrådte, hvorfor et eventuelt krav er forældet.
 - 4.6. Det gøres gældende, at der ikke er omstændigheder i sagen i øvrigt, der har medført suspension af forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, ligesom det gøres gældende, at det påhviler **A** at dokumentere, at forældelsesfristens begyndelsestidspunkt har været suspenderet, og denne bevisbyrde har **A** ikke løftet.

- 4.7. A nedlagte påstand angår erstatning i anledning af et solcelleanlæg som blev nedtaget den 9. september 2016. Der er ingen forhold i sagen som tilsiger, at forældelsesfristen skulle være suspenderet på grund af ukendskab mv., idet A allerede fra nedtagningen af solcelleanlægget den 9. september 2016 måtte være af en opfattelse af, at solcelleanlægget skulle genmonteres, hvorfor et eventuelt krav er forældet.
5. Betydning af notat af 13. maj 2018 (bilag 2)
- 5.1. Det bestrides, at forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, som gjort gældende af A var suspenderet indtil modtagelsen af bilag 2 den 13. maj 2018.
- 5.2. Det gøres gældende, at forældelsestidspunktets begyndelse skal regnes fra solcelleanlæggets nedtagning, idet kravet støttes herpå, jf. forældelseslovens § 2.
- 5.3. Det gøres gældende, at forældelsesfristen ikke suspenderes ved afventning af undersøgelserne foretaget i maj 2018, når A allerede i september 2016, da C afviste at være ansvarlig, havde rimelig anledning til at iværksætte nærmere tekniske undersøgelser til belysning af forholdet, idet lofterne allerede dér var nedsunkne.
- 5.4. At A ventede til maj 2018 med at foretage tekniske undersøgelser suspenderer ikke forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, idet en bygherre dermed kan holde et eventuelt krav i live i strid med forældelseslovens regler. Såfremt A ønskede uvildig stillingtagen til de faktiske omstændigheder og samtidig afbryde forældelsen i henhold til forældelseslovens regler, burde A have indleveret begæring om isoleret bevisoptagelse mod både C og D idet et sådan skridt foreløbigt afbryder forældelsen.
- 5.5. Det gøres gældende, at en kravstiller ikke egenhændigt kan udskyde forældelsesfristens begyndelse til et senere tidspunkt, som gjort gældende af A idet en sådan retstilstand ikke er i overensstemmelse med hverken forældelsesloven eller retspraksis.
- 5.6. Fordi C afviste at være ansvarlig, allerede i forbindelse med solcelleanlæggets nedtagning 9. september 2016, skal

forældelsesfristen regnes fra denne dato, idet forældelsesfristens begyndelse ikke suspenderes som følge af, at **A** forsøgte at nå til enighed med **D** forsikring eller egen forsikring.

- 5.7. Det gøres på ovenstående baggrund gældende, at bilag 2 ikke medfører, at forældelsesfristens begyndelse skal regnes fra et senere tidspunkt end 9. september 2016, idet nedtagningen af solcelleanlægget, som kravet støttes på, følgelig var konstaterbart ved solcelleanlæggets nedtagning, hvorfor et eventuelt krav, som følge af nedtagningen, er forældet.

6. Betydning af afhjælpning af lofterne indendørs

- 6.1. Den omstændighed at **C** foretog afhjælpning/udbedring af loftet indvendigt, kan ikke sidestilles med **C** erkendelse af hverken forpligtelse, krav eller fordring for så vidt angår demonteringen af solcelleanlægget og dermed skal betale et beløb til **A** til genanskaffelse af et tilsvarende solcelleanlæg eller erstatte eventuelle udgifter for af- og genmontering af det eksisterende solcelleanlæg.
- 6.2. Den udførte afhjælpning har ikke medført, at forældelsen er afbrudt eller forældelsens begyndelsestidspunkt er suspenderet og skal regnes fra et senere tidspunkt end 9. september 2016, hvilket er tidspunktet for nedtagningen af solcelleanlægget, hvilket kravet støttes på.
- 6.3. Aftalen om køb og opsætning af solcelleanlægget er indgået mellem **A** og **D** ligesom aftalen om nedtagning er sket direkte mellem **A** og **D** i september 2016. Det gøres gældende, at **C** ikke kan holdes ansvarlig herfor, ligesom et eventuelt krav herpå i alle henseender ville være forældet, idet kravet støttes på nedtagningen af solcelleanlægget den 9. september 2016.

7. Betydning af fremsættelse af kulance tilbud (bilag 8)

- 7.1. Det gøres gældende, at bilag 8 ikke kan sidestilles med egentlige forhandlinger om kravet eller kravets eksistens i medfør af forældelseslovens § 21, stk. 5, idet der direkte af bilag 8 fremgår, at forligstilbuddet er fremsat uden erkendelse af ansvar.
- 7.2. Såfremt forligstilbuddet anses for at være omfattet af forældelseslovens § 21, stk. 5, gøres det gældende, at "forhandlingerne"

må anses for at være afsluttet senest den 9. august 2019, hvor tilbuddet udløb, med den betydning, at forældelsen senest indtrådte den 9. august 2020. Stævningen blev først indleveret den 26. oktober 2020 og det var først den 15. februar 2021, at der blev nedlagt en påstand som var egnet til at afbryde forældelsen, såfremt der ikke allerede var indtrådt forældelse.

- 7.3. Det gøres på ovenstående baggrund gældende, at bilag 8 ikke har betydning i forhold til afgørelsen af, at det fremsatte krav er forældet.

8. Ingen stiltiende afkald på forældelse

- 8.1. Det bestrides som udokumenteret, at **C** stiltiende har givet afkald på påberåbelse af forældelse.
- 8.2. Det er **A** bevisbyrde, og det gøres gældende, at denne ikke er løftet.
- 8.3. Det følger af sagens natur, at en part følgelig ikke eksplicit skal gøre sin modpart opmærksom på reglerne omkring forældelse. Dette kan ikke sidestilles med et stiltiende afkald på påberåbelse af forældelse.
- 8.4. At parter afsøger mulighederne for en mindelig løsning, kan have flere årsager, herunder bl.a. for at bevare et godt samarbejde, varetage kommercielle hensyn eller i øvrigt blot undgå en lang og krævende retssag med syn og skøn. Dette kan ikke sidestilles med et stiltiende afkald på påberåbelse af forældelse.
- 8.5. At forældelse ikke blev gjort gældende i svarskriftet medfører ikke, at **C** dermed har givet afkald på at gøre forældelse gældende på et senere tidspunkt.
- 8.6. Tidspunktet for påberåbelsen af forældelse har bl.a. også procesuel karakter, idet påstanden i stævningen var formuleret på en sådan måde, at stævningen kunne afvises som værende uklar, og der var dermed ikke grundlag for at gøre forældelse gældende."

D har i sit påstandsdokument ad spørgsmålet om forældelse anført følgende:

"2.1 Sagsøgernes krav er forældet senest den 9. september 2019

Ifølge **D** interne arbejdsnotater blev solcelleanlægget monteret den 22. juni 2016.

A konstaterede i efteråret 2016, at loftet var nedsunket. Allerede ved første henvendelse til **C** i relation til de nedsunkne lofter modtog **A** oplysning om, at problemerne angiveligt kunne henføres til solcelleanlæggets vægt.

Solcelleanlægget blev nedtaget den 9. september 2016.

Solcelleanlægget blev nedtaget alene med den grund, at **A** af **C** var bibragt den opfattelse, at solcelleanlægget belastede taget i et omfang, som havde medført, at lofterne var sunket. **A** havde således kontaktet **D** med anmodning om hurtig nedtagning med henblik på at undgå yderligere skade.

Det må på den baggrund lægges til grund, at **A** senest den 9. september 2016 var af den opfattelse, at de nedsunkne lofter kunne henføres til solcelleanlæggets vægt.

Forældelsesfristen udløb således senest 3 år efter dette tidspunkt, den 9. september 2019, jf. forældelseslovens § 2, stk. 3, samt § 3, stk. 2. Den omstændighed, at **D** ansvarsforsikringsselskab efterfølgende valgte at bekoste en nærmere undersøgelse med henblik på at fastslå årsagen til de nedsunkne lofter, og at denne undersøgelse entydigt pegede på byggetekniske fejl, kan ikke medføre, at forældelsesfristen i relation til **D** først regnes fra den 13. maj 2018. Rapporten bekræfter netop, at solcelleanlæggets vægt ikke har haft nogen betydning for de nedsunkne lofter.

Det påståede krav mod **D** var således for længst forældet ved **A** ændring af påstanden den 15. februar 2021 og i øvrigt allerede ved sagsanlægget og nedlægning af den uklare påstand den 26. oktober 2020.

Det bemærkes, at **A** bærer bevisbyrden for, at **A** har afbrudt forældelsen, inden forældelsen indtrådte.

2.2 **D** har ikke givet afkald på at påberåbe sig indtrådt forældelse

Det gøres gældende, at **A** bærer bevisbyrden for, at **D** stiltiende har givet afkald på at påberåbe sig indtrådt forældelse, og at denne bevisbyrde ikke er løftet.

Det gøres gældende, at **D** ikke ved sine handlinger har givet stiltiende afkald på at påberåbe sig indtrådt forældelse, hverken ved (efter forældelsens indtræden) at indgå i drøftelser om en mindelig løsning eller ved at indgive svarskrift uden påberåbelse af forældelse.

Som det også fremgår af sagens bilag 9, som indeholder en mail fra **D** til **A** af 11. januar 2019, har rapporten af 13. maj 2018 ikke givet anledning for **A** til at rette krav mod **D**. Tværtimod har **D** rettet et krav mod **A** i anledning af omkostninger forbundet med afmontering og transport af anlægget. **D** har på baggrund af bl.a. korrespondancen i bilag 10 været af den opfattelse, at **A** forsøgte at få **C** til at betale dette krav, og at **A** ikke mente at have et krav mod **D**.

Med stævningen af 26. oktober 2020 blev **D** bekendt med, at **A** mente at have et krav mod **D**. På baggrund af stævningen er det uklart, hvorvidt det påståede krav angiveligt kan støttes på et erstatningsansvar uden for kontrakt, et køberetligt mangelsansvar eller lignende erstatningsansvar i kontrakt. Af stævningens side 4 fremgår således:

*"I forhold til **D** gøres det gældende, at **D** er erstatningsansvarlig i anledning af, at **D** har opsat solcelleanlæg på taget af sagsøgernes ejendom uden at sikre, at taget har det fornødne bæredygtighed.*

***D** har som følge af, at **D** har afvist at betale for af- og genmontering (på korrekt vis) af det eksisterende solcelleanlæg, fortabt retten til at foretage afhjælpning eller udbedring og skal derfor erstatte sagsøgerne udgifterne til indkøb og opsætning af tilsvarende solcelleanlæg som det nedtagne.*

*Måtte retten finde, at **D** ikke skal betale udgifterne til indkøb og opsætning af tilsvarende solcelleanlæg som det nedtagne, skal **D** selv afholde alle omkostningerne forbundet med nedtagning af det eksisterende solcelleanlæg og genopsætning deraf med korrekt udført spydmontage."*

Grundlaget for det påståede krav var således uklart, og stævningen gav ikke **D** særlig anledning til at påberåbe sig, at der var indtrådt forældelse for en påstået fordring, hvis grundlag på daværende tidspunkt ikke var klarlagt.

I relation til det anførte om de forligsdrøftelser, som blev udløst af stævningen, gøres det gældende, at disse ikke har afbrudt forældelsen, jf.

forældelseslovens § 21, stk. 5. D har heller ikke ved at indgå i forligsdrøftelser givet stiltiende afkald på at påberåbe sig forældelse. Drøftelserne havde fra D side alene det formål at afslutte sagen uden yderligere forlængelse af den allerede ganske langtrukne proces ved at nå frem til en rent lavpraktisk løsning.

D har på intet tidspunkt tilbudt betaling af noget beløb og har ikke under disse drøftelser haft anledning til at gøre gældende, at et erstatningskrav på et ikke nærmere beskrevet grundlag var forældet. Heller ikke under udarbejdelse af svarskriftet havde D fornøden viden om grundlaget for det påståede krav til at gøre forældelse gældende. Der forelå med andre ord ikke omstændigheder, der kunne give D særlig anledning til at tage stilling til, om forældelse skulle påberåbes.

I replikken af 15. februar 2021 nedlagde A betalingspåstand, ligesom der for første gang redegjordes nærmere for grundlaget for kravet, idet det anføres på side 2:

"Hertil kommer, at monteringen af solcelleanlægget skete med betonfliser og ikke med fastsvejsede klodser, som sagsøgerne havde betalt for. D (herefter " D har i den forbindelse forsømt at gøre sagsøgerne opmærksom på eventuelle nødvendige forundersøgelser af tagets bæredygtighed som var forbundet med den valgte fremgangsmåde, i hvilken forbindelse det skal bemærkes at sagsøgerne er forbrugere.

Det var således under alle omstændigheder ikke sagsøgerne bekendt, at det kunne blive nødvendigt at nedtage solcelleanlægget, såfremt det senere måtte vise sig at overstige punktbelastningen, og dette forhold må således henføres til D manglende rådgivning af sagsøgerne som forbrugere samt fejl og/eller forsømmelser i forbindelse med opsætningen af solcelleanlægget."

Heraf synes at kunne udledes, at A påståede krav mod D støttes på et rådgiveransvar og fejl/forsømmelser begået under opsætningen af anlægget. Først efter at have fået kendskab til grundlaget for det med replikken indtalte krav, har D haft mulighed for at vurdere, at kravet er forældet.

Det gøres gældende, at heller ikke D stillingtagen til A skønstema udgør et stiltiende afkald på at gøre forældelse gældende. Der var af retten fastsat frist for D og C den 19. marts 2021 til netop at komme med bemærkninger til spørgsmålet om syn og skøn og den relevante skønsmand. På det telefo-

niske forberedende retsmøde fik **D** den opfattelse, at **C** ville udarbejde spørgsmål i relation til tagets bæreevne og solcelleanlæggets belastning. Det var derfor afgørende for **D** at stille egne spørgsmål om samme forhold, hvilket var i fokus frem til fristen den 19. marts 2021. Såfremt forældelsesspørgsmålet ikke var blevet udskilt, ville syn og skøn være gennemført uanset de sagsøgte forældelsesindsigelser.

Det gøres gældende, at det er uden betydning for kravet mod **D** at forældelsen eventuelt er afbrudt over for **C** da forældelseslovens § 12, stk. 1, sigter til egentlig afbrydelse efter §§ 15-18 og ikke foreløbig afbrydelse, jf. §§ 20-22 (herunder afbrydelse som følge af forligsforhandlinger).

På ovenstående baggrund fastholdes det, at **A** krav mod **D** som indtalt i sagen, er forældet, hvorfor **D** vil være at frifinde.”

Rettens begrundelse og resultat

Denne delafgørelse vedrører udelukkende, om det af sagsøgerne rejste krav er forældet i relation til nogen af de sagsøgte.

Det lægges til grund, at sagsøgerne i september 2016 bemærkede, at loftet i køkken alrum var sunket, og at de straks efter kontaktede **C** der afviste et ansvar, men henviste til **D** som montør af solcelleanlægget på taget over køkken alrummet.

Det lægges videre til grund, at sagsøgerne derefter kontaktede **D** der afmonterede solcelleanlægget uden dog at vedkende sig noget ansvar, og at sagsøgerne derefter i en længere periode havde en dialog med **D** der endte med at inddrage sit forsikringsselskab.

Først ved **I** notat af 13. maj 2018 blev det af en fagkyndig vurderet, hvad problemet skyldtes, så sagsøgerne kunne vurdere deres eventuelle krav.

Retten finder, at sagsøgerne som ikke fagkyndige først i maj 2018 fik kendskab til de faktiske forhold, som kravet støttes på, og at de indtil det tidspunkt var i undskyldelig uvidenhed om kravet i relation til begge de sagsøgte, jf. forældelseslovens § 3, stk. 2.

Det bemærkes herved, at sagsøgerne ved det ovenfor beskrevne hændelsesforløb findes at have gjort, hvad de kunne for at få sagen belyst.

På den baggrund findes det rejste krav ikke at være forældet overfor nogen af de sagsøgte, og sagen vil være at fremme mod dem begge.

Sagsomkostninger vedrørende behandlingen af forældelsesspørgsmålet fastsættes, når sagen sluttet ved byretten.

THI BESTEMMES:

Sagen fremmes mod de sagsøgte, C og D